

Notes breus

GOVERNS

Avui, dia 14 de juliol, s'obren les Corts Constituents de la República. No sabem si qui va suggerir la data pensà en el poble francès i volgué fer un xic de lirisme. Si hi hagué aquesta intenció hom podia prescindir de la concordança. La sort del nou règim no ha de dependre de l'ocurrència de fer jugar una xifra del calendari.

Sigui com sigui, avui s'obre el període estructurador de la nova llei que fretura el país. Entrem de ple en el període constituent. Hem deixat els dies d'organització per tal de començar la tasca positiva de confeccionar el codi fonamental de l'Estat.

El Govern provisional també ha entès que hem passat a una nova fase de la gesta revolucionària que el poble inicià, i es disposa de resignar el mandat.

En els moments passionals d'abril; quan hom debatia encara una qüestió prèvia, que era l'enderrocament de la monarquia; quan el problema estava sumàriament plantejat en treure el Borbó i proclamar la República, una Junta Revolucionària apta i decidida, bastà per a recullir els batecs de de les multituds i instaurar el nou règim popular. Ara que serenament el poble en forma liberal i democràtica ha constituït el Parlament que ha de donar forma legal a les aspiracions del país, no ha d'ésser un Govern provisional, una Junta interina qui ha de regir els destins de l'Estat.

Els tres mesos que portem transcorreguts, han palesat a bastament les necessitats vives dels pobles i dels individus hispànics. Els esdeveniments ocorreguts darrerament han demostrat del tot la inutilitat d'una Junta provisional per a donar solucions adequades als interessants problemes plantejats.

El Govern provisional adquirí una obligació que ha complert. Fins a dur-la a terme no podia deixar d'actuar; però una vegada cancelat el seu compromís, ni un moment més ha de seguir governant provisionalment una República, que necessita ésser dirigida per un Govern que assumeixi totes les responsabilitats i estigui revestit de totes les atribucions compatibles amb la democràcia.—XEIX.

L'Assemblea de la Generalitat

Ahir a la tarda va reunir-se la Diputació provisional de la Generalitat sota la presidència del senyor Carner i amb assistència de quasi tots els diputats.

El President, amb un discurs admirable de fons i de forma, va glossar el contingut de l'Estatut, el qual, conté les aspiracions del poble de Catalunya.

Les funcions del govern — va dir el president — tenen dues parts: legislar i executar. Doncs bé, en les nostres relacions amb el govern central ens trobarem amb lleis que seran legislades i executades des de Madrid, com són les qüestions diplomàtiques i exèrcit; d'altres que seran legislades a Madrid i executades per les autoritats de Catalunya, i d'altres que seran legislades i executades pel nostre govern.

Hi ha dos articles, el cinquè i el 31 que parlen de l'ensenyança i diuen, que la llengua oficial serà la catalana; però nosaltres ens comprometem a donar l'ensenyança en la llengua espanyola allí on hi hagi més de quaranta nens; puix no volem donar-los el martiri que ens han fet passar a nosaltres donant-nos una ensenyança en llengua estranya.

En quan al servei militar, demanarem que consti en la Constitució que el servei sigui voluntari; puix entenem que, si bé fins ara els pobles s'havien preparat per la guerra, ja és arribada l'hora que tots plegats comencem a treballar per la pau, i la manera millor de realitzar aquesta obra és destruint els grans exèrcits permanents. Això no vol dir que no tinguem tot el poble preparat per defensar la pàtria, en cas d'un perill exterior.

A pres del senyor Macià—continuà el president—, no havem fet constar a l'Estatut que voldríem una Constitució federal, puix nosaltres, amb la nostra llibertat, voldríem la de tots els pobles ibèrics; nosaltres, però, no podem reclamar pels altres allò que no sabem si ho volen.

Finalment—digué—, aquest Estatut conté totes les llibertats que poden donar-se a un poble federat, i aquestes llibertats que nosaltres volem per Catalunya representen el voler del nostre poble, les quals defensarem a Madrid i no en cedirem ni una, puix que és el mínim que podem demanar.

El President va ésser ovacionat en diferents paràgrafs.

Aquest bell parlament d'En Carner expressa d'una manera justa, sense estridències, les aspiracions del nostre poble, i no dubtem gens que els diputats catalans a les Constituents sabran defensar el plet de Catalunya, perquè darrera d'ells tenen la força de tot el nostre poble.

Tenim l'esperança que els dies de la nostra llibertat s'apropen, i esperem amb ànsia el poder arribar en aquells jorns de glòria de la futura història de Catalunya.

14 de juliol

Diada gloriosa que celebren tots els que amants fervents de la llibertat, veuen en aquesta data el triomf de la noble causa de les democràcies.

La presa de la Bastilla aconseguida gràcies a l'empenta del París famolenc que vivia sotmès al jou d'una aristocràcia eixorca i perversa, va assenyalar al món el camí

del progrés i de la civilitat. La presó sinistre que com un monstre fatídic amenaçava els parisencs del 1793, trontollà a l'embat de l'onada roja del verb de Camil Desmoulin, l'home ídol de les multituds exaltades i àvides de justícia. La caiguda de la Bastilla aixecà una polsaguera prou densa que cegant al poble, en el paroxisme de l'exaltació ell mateix va fer justícia contra els seus opressors, contra els tirans, contra una societat tota fe-

ta i vestida d'oripells d'esplendor fictici. I en una disbauxa de sang, va prendre revenja d'aquelles festes sumptuoses que la cort de Lluís XVI celebrava als jardins de Versailles i les quals esmortuïen els crits del poble oprés. Festes aquelles on hi alternaven amb vergonyosa promiscuitat la noblesa i les favorites de torn en recerca dels favors d'un rei feble i vesànic. En tant, la flor de lis, símbol d'una reialesa que anava a la posta, poc a poc es marcia fins a colltorçar-se davant de la guillotina.

Va ésser necessària una violenta reacció del poble que es revoltava contra una tirania secular, perquè en el món fossin establerts i reconeguts els drets de l'home emmarcats dintre aquella trilogia tan humana d'Igualtat, Llibertat, Fraternitat.

La pàtina del temps entela a voltes les pàgines de la història. Avui, en la nostra època, d'un marcat dinamisme evolutiu, els recorts del passat els vivim sota la influència del romanticisme nostàlgic i meridional. Però en la gloriosa Revolució francesa, els homes liberals i demòcrates hi veurem sempre i tothora la pauta cappare que mena a una perfecció social més justa i més equitativa que la que actualment gaudim.

Confiats, doncs, esperem tot memorant la gesta única d'aquell poble que trencant els grillons que l'endogalaven, d'un suprem esforç va saber i voler ésser lliure i gran.

Les necessitats imperioses del temps avui ja no es limiten a un cercle reduït d'aspiracions. Reconeguts els drets de l'home, anem sense defallença al reconeixement dels drets dels pobles, anhel mundial que s'imposa que esdevingui realitat si volem fer progressar l'ampla idea universalista.

Es per això, que amb emoció, el dia de la festa major de França enviem un salut a tots els homes liberals del món; salut fèrvid i franc que voldríem tingués l'espatec d'una salva de dotze canonades perquè pogués arribar a oïdes dels nostres germans d'ideals.

JOSEP BALDRICH

ELS CATALANISTES REPUBLICANS DEUEN ESSER SUBSCRIPTORS DE "FOMENT"